

někdo volá. Schovala jsem hlavu pod příkrývkou, ale maminka mě našla. „Už tě budím po několikáté,“ povídala maminka, „a ty nic. Pojd' do kuchyně, máme vzácné hosty. Už se nemusíš bát.“ Šla jsem, ale ještě jsem měla strach. V kuchyni, co nevidím? Mnoho uprášených, zpocených mužů, všichni se umývají. Jeden z nich mě vzal do náruče a houpal a ostatní se na mne smáli a říkali děvčeka, děvčeka. Byli to rudoarmějci. Hned ze mne spadl strach. To byli přece jiní lidé než ti nafoukaní nacisté!

Šla jsem do světnice a tam měli sovětští vojáci velké stroje a měli hodně odznaků na prsou. To byli důstojníci, byli s tatínkem skloněni nad mapou, tatínek jim na ní něco ukazoval a oni si to zaznamenávali a do svých přístrojů něco volali. Byli u nás do večera a mnoho, mnoho jich venku přešlo kolem nás, tisíce, tisíce. Poznala jsem, že Rudá armáda je silná armáda.

(Věra Sedláčková, desetiletá, z Příbrami u Brna)

POVÁLEČNÉ OBDOBÍ V PŘÍBRAMI

Válka zanechal nejenom bolavá srdce po zemřelých spoluobčanech, padlých kamarádech z okolních obcí a poškozené domy. Bylo potřeba opravit rozbité mosty, zneškodnit nevybuchlé granáty a miny z příbramských pozemků, zavést opět vše do starých, mírových kolejí. Obyvatele čekalo hodně práce.

14. května 1945 byla v obci založena pohotovostní služba z bývalých mladých vojáků. Hned první den zadrželi 4 německé vojáky, které předali SNB v Zastávce. V katastru obce bylo nalezeno i značné množství německých zbraní a nábojů, které byly taktéž odevzdány SNB.

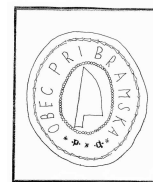
Školní budova byla po měsíční odmlce otevřena 16. května 1945, ihned poté, co byly opraveny všechny rozbité okenní výplně a škola byla uklizena. Tabulové sklo bylo dodáváno obcím v přidělech, trvalo až do zimního období, než se některé příbramské domy dočkaly zasklení svých oken.

Ihned po osvobození byly vyvěšeny československé a rudé prapory. Budovy byly ozdobeny až do 20. května, kdy proběhla veřejná oslava našeho osvobození. 19. srpna 1945 byl v Masarykově jubilejním sadu za naší obcí znovu odhalen Masarykův pomník, který byl v období války ukryt.

Po válce byl tíživý nedostatek pracovních sil, zvláště na dolech a v zemědělství. Bylo proto nezbytné, aby všichni lidé pracovali. Lidé se museli potýkat s velkým nedostatkem potravin, textilií, obuvi, léčiv, chemikálií a dalších surovin. K tomu přibyla slabá úroda chlebovin v roce 1945.

Bez vydatné americké pomoci by to v této době u nás vypadalo truchlivě, míní příbramský kronikář Bedřich Skalka ve svých zápisech v Obecní kronice roku 1945. (podle informací z Obecní kroniky zpracovala L. Trtilková)

Až moc lásky překoná lásku k moci, pak bude mír.

ZPRAVODAJ

Občasník Obecního úřadu v Příbrami na Moravě

www.pribramnamorave.cz

KVĚTEN 2010 - SPECIÁLNÍ VYDÁNÍ K VÝROČÍ OSVOBOZENÍ

Vážení spoluobčané.

Při letošním 65. výročí osvobození našeho státu od německého útlaku jsme připravili toto speciální číslo Zpravodaje. Lidská paměť slábne, vzpomínky se časem vytrácí nebo životní zážitky nenaleznou ochotné ucho nastavené k naslouchání. Válečná historie naší obce, kraje, státu je protkána velkým množstvím lidských osudů, osudů lidí (vojáků), kteří za naši vlast položili své životy. Doma zanechali své rodiny a padli za svobodu našeho státu a nás všech. Nebyli to strůjci toho, co se dělo v letech následujících, byli tady, aby nás osvobodili. Pomníky padlých vojáků z 2. světové války jsou v každé obci a městě. Málokterý kolemjdoucí si ale uvědomí, jak důležitá tato místa pro nás jsou.

Vojáci osvoboditelé byli v časech válečných toužebně vyhlíženi z kopců nad krajinou. Lidé o nich snili ukryti ve sklepech a až květnové dny roku 1945 jim splnily jejich toužebný sen.

V době, kdy se z médií dozvídáme o Iráku, Afghánistánu a jiných konfliktech, by bylo možná stejně zajímavé zajít za sousedkou či sousedem, pamětníkem těchto zlých časů a zjistit jak osvobození prožívali oni.

I naše obec má své padlé osvoboditele, neznáme jejich jména, jejich osudy, víme jen, že u naší obce položili své životy. V okolí naší obce padli s největší pravděpodobností 4 vojáci Rudé armády. Původně byli pohřbeni v lese u hájenky na rozcestí (nyní na tom místě stojí velký smrk). Jejich jména, dle slov pamětníků, byla vepsána na dřevěnou tabulku, která se bohužel nedochovala.

Dne 15. června 1945 byli tito hrdinové převezeni a slavnostně pohřbeni v obci u pomníku padlých z 1. sv. války. V obecní kronice z roku 1945 je tato událost popisována velmi podrobně: Za pěkného počasí vyšel průvod od hájenky - školní mládež, krojovaná děvčata, místní dechová hudba, velcí důstojníci čestného oddílu Rudé armády kapitán Šejanov, velitel čs. vojenského oddílu

por. Pavlík, zástupci národního výboru. Pak následovala čestná stráž Rudé armády, čestná rota čs.armády, čestná rota rumunské armády, sbor místních dobrovolných hasičů, místní DSK, a na konec dlouhý průvod příbramských občanů. Po slavnostních projevech nad otevřeným hrobem zahrála hudba sovětskou a československou hymnu. Vojenské útvary vzdaly poctu zbraní, vystřeleny byly 3 salvy. Později byl na hrob postaven pomník, který je na fotografii. Dne 15.ledna 1946 byly jejich pozůstatky exhumovány a převezeny na hromadné pohřebiště v Ořechově nebo některé údaje zmiňují Ústřední hřbitov v Brně. Informaci, kdo z Příbramáků založil u lesa za obcí hrob padlého vojáka, se zřejmě již nepodaří dohledat. Záleží ale na nás všech, jak toto důležité místo bude vypadat v budoucnosti. (LT)

OSVOBOZENÍ PŘÍBRAMI NA JAŘE 1945

Od 17. dubna se dostává do válečné vřavy rosicko, kdy se Rosice staly na 3 týdny frontovým městem. Ivančice v této době jsou už osvobozeny Rudou armádou, která zde má velitelství. Na druhé straně Náměšť nad Osl. obsazuje 6. divize SS, která si místní zámek ustanovila jako velitelské stanoviště. Úkolem této divize je až do konce války udržet ústupové cesty Brno - Třebíč a Brno - Velké Meziříčí. Po těchto trasách se už v průběhu března přesouvají početné kolony německých civilistů prchajících na západ.

26. dubna 1945 je osvobozeno Brno a sovětská aktivita proti Němcům se výrazně zvětšuje. V této době jsou proti sobě postaveny jasně vyhraněné frontové linie. Sovětskou tvoří pásmo v prostoru Ivančic (Neslovice, Tetčice, Kývalka). Němci zabírají Zastávku, Rosice, Říčany a Veverské Knínice. Příbram je v německé zóně a v poslední dekádě dubna jsou v obci častěji vidět němečtí vojáci.

Počátkem května přijíždějí němečtí dělostřelci a zakopávají se v lesích v okolí Příbrami. Auta ukrývají v kůlnách a stodolách místních sedláků. Po tuto dobu probíhá dělostřelecké ostřelování mezi zmiňovanými liniemi.

Na Příbram je také proveden jeden noční nálet sovětských letadel. Protože byl ojedinělý, nenadělal velké škody a zůstala po něm pouze nevybuchlá bomba na zahradě u Kopců.

Němci do 8. května ostřelují sovětské pozice nejen lehkými děly a minomety, ale mají i několik těžkých samohodných děl umístěných kolem Příbrami.

Vše směřuje k rozhodujícímu útoku Rudé armády 8. května. Sovětská vojska pod vedením generála Miljajeva mají k dispozici 700 děl a minometů proti 28 tankům a 72 dělům německé strany.

Ve 12 h začíná ruská ofenzíva, která je hlavně zaměřena na severní okraj Rosic a okolí Říčan. Příbram také patří do pásma útoku, stejně jako okolní obce. Po skončení kanonády jsou sovětskými letadly shazovány letáky a hlášením tlampačů umístěných na zakřanském Véseku jsou Němci až do půlnoci vyzýváni ke kapitulaci, která byla též den 8. května podepsána. Přes noc na 9. května se Němci rychle stahují a ve stejný den slaví své vítězství i Praha. V Příbrami si lidé začínají, přestože ještě dohořívají vyhořelé domy a ve vzduchu je cítit střelný prach, uvědomovat konec války. Pohled na unavené a přesto šťastné sovětské vojáky Příbramáky ujišťuje, že konečně přichází mír.

(DrJH)

JAK MĚ OSVOBODILA RUDÁ ARMÁDA

V roce 1950 Noviny Rovnost uspořádaly soutěž mezi žáky Základních škol o napsání vyprávění, jak prožívali konec války. Do redakce bylo zasláno 950 soutěžních příspěvků a z nejlepších vyprávění byla pak vydána kniha - **Jak mě osvobodila Rudá armáda**. V první desítku nejlepších v této soutěži se umístila naše příbramská občanka **Věra Sedláčková (Filková)**, tehdy 10letá žákyně s následujícím článkem.

Celý duben se u nás drželo nepřátelské dělostřelectvo. Když jezdili okolo našeho, tak se jim z očí dívaly vraždy. Poslední dny v dubnu byly nejhorší. Fašisté viděli, že už to nevyhrají, a tak dělali hůř než zvířata. Celé dny jsem z domu nevycházela, až byl klid.

Začátkem května nacisté přivedli ruské zajatce a ti museli dělat kolem naší vesnice zákopy. Tatínek nesl zajatcům chléb a trochu sádla a málem, že ho esesáci nezastřelili, tak tak, že utekl.

Nejhorší bylo bombardování, které přišlo začátkem května. Byli jsme ve sklepě, elektrika nesvítla a tatínek byl celý pryč. Nemohl totiž poslouchat zahraniční rozhlas. Viděla jsem, že stále něco kutí, až si udělal krabičku, takovou, jakou mám já na čmeláky, a stále v ní hrabal a přitom měl v uších sluchátka. Nevěděla jsem, co to je, až po válce mi řekl, že to bylo rádio - krystalka.

Germánci vypalovali vesnice a při tom se smáli jak v divadle. Inu, fašisté! Spávali jsme ve sklepě a tatínek vždy před spaním říkal: „Věrko, jednou ráno se probudíš a budou tady rudoarmějci, uvidíš.“ Ale tak lehké to nebylo. Ještě přišly těžké dny. Fašisté vše pálili, střílelo se, bombardovalo, spát jsme nemohli, maminka vařit nemohla, a tak jsme byli hladem. Jednoho dne ráno mě